

Františkovo slovo

č.156

Argentinský jezuita: Bergoglio a jeho zaujetí pro výchovu

Znovuobjevovat smírné a obrodné ztišení v modlitbě

Božské odpuštění je hybatelem naděje

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Argentinský jezuita: Bergoglio a jeho zaujetí pro výchovu

Vatikán. Možná po vzoru německého teologa a myslitele Romana Guardiniho, od kterého se v mnohém inspiroval, považuje také papež František výchovu za „živé umění“, utvářející se v kontaktu s dětmi a mladými lidmi, kterým vždy věnoval značný čas a energii. Dokládají to četné spontánní dialogy při pastoračních návštěvách farností i jiných příležitostech (kupříkladu rozhovoru s biřmovanci na milánském stadionu San Siro na jaře tohoto roku). Jeho zaujetí pro výchovu je dávného data, potvrzuje pro naše mikrofony **o. Diego Fares, SI**, argentinský jezuita a přispěvatel časopisu *Civiltá Cattolica*, který byl studentem, když budoucí papež působil jako provinciál Tovaryšstva Ježíšova v Argentině.

"Je pravdou, že je to velký vychovatel a formátor, který bere výchovu jako celek, jako výchovu srdce. Vysvětlil nám, že tuto lásku k výchově mu vstúpili salesiáni – jeho rodina totiž duchovně čerpala u salesiánů v buenosaireské farnosti San Carlos. V jednom dopise z roku 1990, který napsal svému příteli, otci Cayetanovi Brunovi, vzpomíná na svůj život v salesiánském internátě, v roce 1949, když mu bylo dvanáct let: „Internátní život prostupoval vším – člověk se vnořil do jeho děje, připraveného tak, aby v něm nebylo místo pro zahálku. Dny rychle mýjely, aniž by se kdo nudil. Cítil jsem, že se nořím do světa, který, ačkoli byl připraven uměle, na základě pedagogických pramenů, v sobě neměl vůbec nic umělého“. Když teď přemýšlím nad těmito slovy, která vzpomínají na solidní salesiánskou formaci, uvědomuji si, že také nás, jezuity, vedl v sedmdesátých a osmdesátých letech stejně solidně (1975-1986). Rovněž náš život v semináři byl „vším“. V naší formaci se snoubily osobní a komunitní modlitba s přednáškami, manuální prací na zeleninové zahradě a péčí o domácí zvířata. Já jsem například pracoval se včelami...Na onom čase byla dobrá jedna skutečnost – a sice to, že Bergoglio měl jasné výchovné schéma, ale ani jednou nám ho nevnucoval, naopak nás zapojil do procesu, ve kterém jsme společně rozlišovali to, co je lepší. Když se pak dospělo k rozhodnutí třeba o nějakém časovém rozvrhu, činnosti nebo práci, stalo se to neměnným zákonem. Onen zákon ale vycházel ze života a společně prožívaných dějin."

Pamatujete si, jaký byl Jorge Mario Bergoglio vychovatel? Myslíte si, že se jeho zaujetí pro výchovu nějak změnilo od té doby, co se stal papežem?

"Jaký byl a co se přidružilo později...Zmíním se o trpělivosti. Pamatuji si, že jsem si jednou zapsal do duchovního deníku: „Ohromuje mne na něm naprostá absence netrpělivosti“. Bylo patrné, že vzhledem k jeho vrozenému neklidu, nejednal impulzivně, nýbrž s diskrétní láskou, jak říkají jezuité. A v této příslovečné lásce vyrostl natolik, že někteří lidé tuto ctnost považují za slabost, což zdaleka není. Jeho trpělivost a mírnost totiž otevírá a ponechává prostor Duchu svatému. Mluvím o tom, protože výchova spočívá v nesmírné trpělivosti, ve které se nesou kupředu dlouhodobé a nezvratné procesy. Guardini poznamenává, že „obýváme trpělivost Boha Otce“. Dále bych rád mluvil o Bergogliově schopnosti rozlišovat, která mne kromě jeho dobroty zaujala od samého počátku. První krok – jeho schopnost přijímat realitu takovou, jaká je. Vždy se tu vyskytoval příměr brankáře, který se snaží zachytit míč tam, kam mu ho vstřelí. Bergoglio není člověk, který by měl strach z citů – jsou dobré a reálné. Je třeba prohlásit: „Tak to cítím!“ Pak je nutné intepretovat, zda něco pochází od dobrého či zlého ducha, a posoudit to, k čemu svolíme. Sám k tomu říkával: „V letech, které následovaly po mé školní docházce, velmi vzrostla má schopnost dobrého cítění, takže jsem si uvědomil, že základy byly položeny v onom ročním internátě. Tam mne totiž vychovali k citu jako hodnotě srdce. Nemluvím o sentimentalismu, ale o citu jako hodnotě srdce"

V exhortaci *Amoris laetitia* papež věnuje jednu důležitou kapitolu výchově dětí – jaké jsou klíčové body této úvahy, kterou možná sdělovací prostředky trochu opominuly, protože se věnovaly jiným tématům papežského dokumentu?

"Na milánském stadionu papež rodičům poradil, aby si přečetli čtvrtou kapitolu Amoris laetitia o lásce v manželství. Děti se na nás dívají, řekl, a vnímají, jestli se rodiče mají rádi. Láska vychovává dobře a vždy nachází ten nejlepší způsob výchovy, pokračoval a doporučil rodičům, aby pečovali o své děti, jejich radost a naději. Výchova srdce záleží výlučně na otcevi a matce, protože srdce má vždy poslední slovo. V sedmé kapitole exhortace papež vybízí rodiče, aby děti vychovávali k takovéto citové zralosti, která se ujímá nejhlubších tužeb srdce. Pedagogická kritéria Amoris laetitia nespočívají na radikálních zákazech a povoleních. Silně se tu přitakává radosti z lásky, která rozšiřuje srdce rodiny. Jaké vlastnosti má toto přitakání? – ke kladným principům tu náleží gradualita, protože v dobru je stále možné růst a dozrávat. Zákaz je tu naopak krajním horizontem a odvrací hřích, vedoucí ke smrti. Zákaz vždy stojí ve službě přitakání – děti proto nezískávají zralost vlivem mnoha zákazů, nýbrž díky gradualitě mnohých přitakání. Papež jen v malé míře užívá „ne“. Jistě – nečiň zlo, to je zřejmé, o pravdě se nevyjednává. Avšak, stejně jako doma, pak ihned přichází odpuštění, milosrdenství, nová příležitost – neodsuzuj, nesud!... Toto je pedagogika milosrdenství, která s dětskými omezení nenakládá hrubě, nýbrž s nekonečnou láskou a trpělivostí; brání pšenici před těmi, kdo chtějí stůj co stůj vytrhat koukol."

6.8.2017

Znovuobjevovat smírné a obrodné ztišení v modlitbě

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Na tuto neděli připadá liturgický svátek Proměnění Páně. Dnešní evangelium (Mt 17,1-9) podává, jak se apoštolové Petr, Jakub a Jan stali svědky této mimořádné události. Ježíš je vzal s sebou a „vyvedl na vysokou horu“ (v. 1), a když se modlil, Jeho tvář se změnila, zazářila jako slunce a Jeho oděv zbělel jako světlo. Pak se ukázali Mojžíš a Eliáš a rozmlouvali s Ním. Tehdy Petr Ježíšovi řekl: „Pane, je dobře, že jsme tady. Chceš-li postavím tu tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi“ (v.4). Ještě než domluvil, zastínil je světlý oblak.

Událost Proměnění Páně podává poselství naděje – budeme s Ním i my - a vybízí nás k setkání s Ježíšem a ke službě bratřím.

Výstup učedníků na horu Tábor nás přivádí k zamyšlení, jak je důležité odloučit se od mondénních věcí, abychom se mohli ubírat vzhůru a rozjímat o Ježíšovi. Je třeba se disponovat k pozornému a usebranému naslouchání Krista, Syna milovaného Otcem, vyhledáváním důvěrných momentů k modlitbě umožňující chápavě a radostně přijímat Boží Slovo. Na tomto duchovním výstupu a odstupu od mondénních věcí jsme povoláni znovuobjevit smírné a obrodné mlčení při meditování o evangeliu, při čtení Bible, jež nás přivádí k cíli, který oplývá krásou, jasnou a radostí. Když mlčky setrváváme s Biblí v ruce, začínáme vnímat tuto vnitřní krásu, tuto radost, kterou v nás rodí Boží Slovo. Z tohoto hlediska je letní doba prozřetelnostní chvílí pro růst naší snahy hledat Pána a setkávat se s Ním. V tomto období jsou studenti volní od svých školních povinností a mnohé rodiny mají dovolenou. Je důležité, abychom ve chvílích odpočinku a odstupu od každodenních starostí mohli obnovit své duchovní i tělesné síly a prohloubit své duchovní putování.

Na závěr své podivuhodné zkušenosti pak učedníci s očima a srdci proměněnými setkáním s Pánem sestoupili z hory (srov. v. 9). Na tuto cestu se můžeme vydat rovněž. **Stále živější znouvobjevování Ježíše není samoúčelné, ale přivádí nás k „sestupu z hory“, abychom se - znovu nabití silou božského Ducha – rozhodli činit nové kroky k autentickému obrácení a nepřetržitému dosvědčování lásky jakožto zákona každodenního života.** Proměnění Kristovou přítomností a vřelostí Jeho slova budeme konkrétním znamením oživující lásky Boha ke všem svým bratřím, zejména trpícím, osamoceným a opuštěným, nemocným a mnoha mužům a ženám, kteří jsou v různých částech světa deptáni nespravedlností, zvlůlí a násilím.

Při Proměnění bylo slyšet hlas nebeského Otce, který řekl: „To je můj milovaný Syn. Toho poslouvejte!“ (v.5). Pohledme na Marii, *Naslouchající Pannu*, neustále připravenou přijmout

a střežit v srdci každé slovo svého božského Syna (srov. Lk 1,51). Kéž nám naše nebeská Matka a Matka Boží pomáhá vstupovat do souladu s Božím Slovem, aby se Kristus stal světlem a vůdcem celého našeho života. Svěťme Jí prázdninový čas každého, aby byl klidný a blahodárný, ale především léto těch, kteří dovolenou mít nemohou, protože jim brání věk, zdravotní či pracovní důvody, ekonomická omezení či jiné problémy, aby i pro ně byl přesto časem odpočinku prostoupeným přátelskými setkáními a radostnými chvílemi.

Generální audience

9.8.2017

Božské odpuštění je hybatelem naděje

(Lk 7,44.47-50)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Vyslechli jsme reakci stolovníků u farizeje Šimona: „Kdo je to, že i hříchy odpouští?“ (Lk 7,49). Ježíš se právě dopustil skandálního gesta. Jedna žena z toho města, známá jako hříšnice, vstoupila do Šimonova domu, sklonila se k Ježíšovým nohám a mazala je vonným olejem. Všichni, kdo seděli u stolu, reptali: pokud je Ježíš prorok, neměl by přijímat taková gesta od ženy jako je tato! Tyto ubohé ženy totiž byly vyhledávány buď pouze ve skrytu – předními muži rovněž - anebo aby byly kamenovány. V mentalitě té doby museli být světcí a hříšníci, čistí a nečistí velmi jasně separováni.

Ježíšův postoj je však jiný. Hned od začátku svojí služby v Galileji se sblíží s malomocnými, posedlími, všemi nemocnými a marginalizovanými. Jednání tohoto druhu nebylo vůbec obvyklé, takže tato Ježíšova sympatie k vydědencům a „nedotknutelným“ bude jednou z věcí, která současníky nejvíce znepokojí. **Kdekoli je trpící člověk, Ježíš se jej ujímá a bere jeho utrpení na sebe. Ježíš nehlásá, že bolestná situace musí být nesena heroicky,** na způsob stoických filosofů. Ježíš sdílí lidskou bolest, a setká-li se s ní, vyvěrá z Jeho nitra postoj, který je pro křesťanství charakteristický, totiž milosrdenství. Vzhledem k lidské bolesti zakouší Ježíš milosrdenství, Ježíšovo srdce je milosrdné. Ježíš zakouší soucit. Doslova: Ježíš pociťuje záchvěv svých útrob. Kolikrát jen se v evangeliích setkáváme s reakcemi tohoto druhu! **Kristovo srdce ztělesňuje a zjevuje srdce Boha, který chce uzdravení, osvobození a plný život každého trpícího člověka, muže i ženy.**

Proto Ježíš otevírá svoji náruč hříšníkům. Kolik jen lidí setrvává také dnes v pomýleném životě, protože nenacházejí nikoho, kdo by byl ochoten se na ně dívat jiným způsobem, očima či lépe srdcem Boha, to znamená s nadějí. **Naproti tomu Ježíš vidí možnost vzkříšení i v tom, kdo nakupil spoustu pomýlených rozhodnutí.** Ježíš je vždycky tam, s otevřeným srdcem rozdává milosrdenství, které chová ve svém srdci, odpouští, objímá, chápe a sblíží se. Takový je Ježíš!

Někdy zapomínáme, že pro Ježíše nebylo prokazování lásky snadné, laciné. Evangelia zaznamenávají, že první negativní reakce vůči Ježíši se vyskytly právě tehdy, když jednomu člověku odpustil hříchy (Mk 2,1-12). Byl to muž, který trpěl dvojím způsobem: jednak nemohl chodit a jednak se považoval za „špatného“. A Ježíš chápe, že druhá bolest je větší než ta první, takže jej ihned přijímá osvobozující zvěsti: „Synu, odpouštějí se ti hříchy!“ (v.5). Osvobozuje od sužujícího pocitu špatnosti. Tato Ježíšova slova pohoršila některé přítomné učitele Zákona, kteří se považovali za dokonalé. (Myslím tu na mnohé katolíky, kteří se považují za dokonalé a pohrdají druhými - to je smutné.) Ježíšova slova byla pro některé učitele Zákona skandální, protože jim zněla jako rouhání, vždyť odpouštět hříchy může pouze Bůh.

My, kteří jsme zvyklí zakoušet odpuštění hříchů možná příliš „lacině“, měli bychom si občas připomenout, kolik jsme stáli Boží lásku. Každý z nás stál dost: Ježíšův život. Dal by jej i

jenom za jednoho z nás! **Ježíš nejde na kříž proto, že uzdravuje nemocné, káže lásku a hlásá blahoslavenství. Boží Syn jde na kříž především proto, že odpouští, odpouští hříchy a chce naprosté a definitivní osvobození lidského srdce.** Neakceptuje totiž, aby lidská bytost konzumovala celý svůj život tímto nesmazatelným „tetováním“ a myšlenkou, že nemůže být přijata milosrdenstvím Božího srdce.

Takto se hříšníkům dostává odpuštění. **Nejenom, že jsou povzbuzeni na psychologické rovině, protože jsou osvobozeni z pocitu viny. Ježíš dělá mnohem více: nabízí lidem, kteří pochybili, naději nového života.** Někdo si může říci: »Pane, já jsem bídák!« - »Pohleď dál a dám ti nové srdce«. Toto je naděje, kterou nám dává Ježíš. Život vyznačující se láskou. **Celník Matouš, který je vlastizrádcem** a sdírá lidi, se stává Kristovým apoštolem. **Zacheus, zkorumpovaný boháč z Jericha,** který byl určité promovaný úplatkář, se mění na dobrodince chudých. **Samařská žena, která měla pět manželů** a nyní žije s dalším, dostává příslib „živé vody“, která bude navěky prýštit z jejího nitra (srov. Jan 4,14). **Takto Ježíš mění srdce a činí tak s každým z nás.**

Prospěje nám přemýšlet o tom, že se Bůh nerozhodl vytvořit svoji církev z lidí, kteří nikdy nepochybili. Církev je lidem hříšníků, kteří zakusili Boží milosrdenství a odpuštění. Petr poznal více pravdy o sobě samém, když uslyšel kokrhání kohouta než ze všech svých velkodušných předsevzetí, která jej nadýmala a vyvolávala v něm dojem, že je nadřazen nad ostatní.

Bratři a sestry, všichni jsme ubozí hříšníci, potřebujeme Boží milosrdenství, které má sílu nás denně proměňovat a dodávat nám naději. A dělá to! **A lidem, kteří pochopili tuto základní pravdu, dává Bůh to nejkrásnější poslání na světě, totiž mít rád bratry a sestry a hlásat milosrdenství, které On nikomu neupírá.** A toto je naše naděje. Jděme tedy vpřed s důvěrou v Ježíšovu milosrdnou lásku.